

פ"א א מ"י פ"ה מהל' נדום
ה"ל כח סמנ עשין ננ
טוש"ע אה"ע ס"י קסו סע"י
ב:

פ"ב ב מ"י פ"ה מהל' נדרים
ה"ל א ב ג סמנ לאוין
רמא טוש"ע יו"ד ס"י לנג
[ובדר' אלפס יצמות פ"ג דף
מה:]

תוס' הרא"ש

אלו דברי ר' כוותיה ק"ל
בפרק מי שמת גבי בת
י"ד שנה שמכרה בכספי
אביה. ופריך תלמודא
ולישלח ליה בת י"ב שנה
ויום אחד ולקמן נמי
בשמעתין קאמר רבא כל
י"ב ממאנת והולכת לה
ובפרק אע"פ רב"י יש
נוחלין א מורגין הלכה כר'
מתביר:

מלמד שנתן הקב"ה בינה
מבאיש. פירוש הקדים בה
בינה יותר מבאיש:
שהתינוק מצוי וכו'. ואפי'
אין לו רב רגיל לבוא לצאת
עם בני אדם ומתפקח יותר
ואפי' אין רגיל כלל איש
תולדותו משנתתי מאבותיו
ואבות אבותיו: תוך זמן
כלאחר זמן. ומפלא סמוך
לאשר הוי לעולם שנה אחת
סמוכה לגולות בין מיהר
להביא בין אחר להביא:
וחאת לפנים בישראל. פי'
ריב"ל היה לוי
כדאמרין בפ' כל הבשר
[דף קו ע"ב] ר' מיאשא
בריה דר' יהושע בן לוי לוי
הוא. כלומר אותם שהם
ישראל אמרו לפנים:

קודם הזמן הזה למה ל"י סד"א ב'. וא"ת וצ"ל שנה למה
ליה למימר דאילו חריפא לא צדקינן לה דהיינו קודם
הזמן ויש לומר דזו אף זו קמני דלא מיבעיא דלא אמרי אלא אפילו
אמרי לא מהני: **אל"ף** דברי רבי. נראה להלכה כרבי דלקמן
צפירקין אמרי כל י"ב שנה ממאנת
ומכאן ואילך אינה ממאנת וצ"ל נערה
שנתפתה (כמוצות ד' נא). אמר להלכה
כרבי לגבי רשב"ל כד מלגזי מילתא
דהתם וצ"ל נוחלין (ב"ב דף קכד:) נמי
פסקה הלכה כרבי מתבירו:

שהתינוק מצוי בבית רבו.

וגפילו אין לו רב
רגיל ללכת ולצא ומתפקח יותר:
א"ל"מא הנדרים. וצ"ל הציא
צ' שערות ואפ"ה נדרו
נדר אס ידע למי נדר כיון שהוא
שנה לפני גלות דמסתמא יציא צ'
שערות כשיהיה בן י"ג ויום אחד
כדאמר רבא לקמן חזקה הציאה
שערות: **אל"ף** לענין עונשין. וכגון
שהציא צ' שערות תוך הזמן מי חשיב
גדול כמו לאחר זמן לענין חליטה
וקדושין ונדרים לקיים נדרו אפי' אינו
יודע למי נדר כיון שהציא צ' שערות
ומיבעיא ליה אי הוי שומא חי לאו:

לכשיגדיל יבעול ויתן גט: **מתני'** יבת
אחת עשרה שנה ויום א' נדרה נבדקין בת
שתיים עשרה שנה ויום א' נדרה קיימין ובודקין
כל שתיים עשרה בן שתיים עשרה שנה ויום
אחד נדרין נבדקין בן י"ג שנה ויום אחד
נדרין ובודקין כל שלש עשרה קודם
לזמן הזה אע"פ שאמרו יודעין אנו לשם מי
נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריהם נדר ואין
הקדשן הקדש לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו
אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו
נדרן נדר והקדשן הקדש: **גמ'** וכיון דתנא
בת אחת עשרה שנה ויום א' נדרה נבדקין
בת י"ב שנה ויום א' נדרה קיימין למה לי
סד"א בודקין לעולם קמ"ל וכיון דתני בת י"ב
שנה ויום אחד נדרה קיימין בודקין כל שתיים
עשרה למה לי סלקא דעתך אמינא הואיל
ואמר מר (ב' ל') יום בשנה חשובים שנה היבא
דברקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא תו לא

ליבדוק קמ"ל ולתני הני תרתי בבי בת י"ב שנה ויום א' נדרה קיימין ובודקין
כל י"ב בת אחת עשרה ויום א' נדרה נבדקין למה לי איצטרך סד"א סתמא
בשתיים עשרה בעיא בדיקה באחת עשרה לא בעיא בדיקה והיבא דחזוין
לה דחריפא טפי מיבדקה באחת עשרה קמ"ל קודם הזמן הזה ואחר הזמן
הזה למה לי סד"א הנ"מ היבא דלא קאמרי אינהו אבל היבא דקאמרי אינהו
נסמוך עלייהו קמ"ל ת"ר אלו דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים
בתינוקות בתינוק אמורים דברים האמורים בתנוק בתנוקת אמורים א"ר הסדא
מ"ט דרבי דכתבי יובין ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה
יתירה באשה יותר מבאיש ואיך הוא מבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש
לקיש משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה' [אלהים] את הצלע אשר לקח מן האדם
לאשה ויביאה אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחיה והביאה אצל אדם
הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא ור"ש בן אלעזר מ"ט
אמר רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו
ערמומית תחלה **א"יבעיא להו** תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן למאי
הלכתא אי לגדרים לאו כלפני זמן דמיא ולא כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין
מאי רב ור' (ב' חנינא דאמרי תרווייהו תוך זמן כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן
לוי דאמרי תרווייהו תוך זמן כלאחר זמן אמר רב נחמן בר יצחק א' וסימנך
2 וזאת לפנים בישראל מתיב רב המנונא אחר זמן הזה אע"פ שאמרו אין
אנו יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדריהם נדר והקדשן הקדש
הא תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא אימא רישא קודם הזמן הזה אע"פ
שאמרו יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריהם נדר ואין
הקדשן הקדש הא תוך זמן כלאחר זמן ולא היא רבא קמעי הוא סבר
רב המנונא ממשנה יתירה קדייק וארדייק מסיפא לידוק מרישא ולא היא
רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי דמי אי דלא
אייתי שתי שערות קמן הוא אלא לאו דאייתי שתי שערות
וטעמא

השנה של שמים עשרה וצמינוק קודם
ראש השנה של שלש עשרה: אין
נדרין נדר. דקטניס הן: **אחר**
הזמן הוא. צמינוקת מצת שמים עשרה
ויום אחד ולמעלה צמינוק מ"ג שנה
ויום אחד ולמעלה: **אפילו אמרו אין**
אנו יודעין כו'. גדולים הם וכלל
שוטה נמי לא מחזקינן להו דסופו
לצא לכלל דעת ואין שוטה אלא
המקרב כסותו והלן צבית הקצבות
והיולא יחידיל כלילתא. אכל תוך הזמן
הזה אס יודע לשם מי נדר הוי נדר
ואס לאו לא הוי נדר תקון הוא.
ובגמרא מפרש כולה מילתא: **גמ'**
למה לי ממילא ידענא דמכאן ואילך
לא צעי דיקא: **סד"א** בודקין לעולם.
והאי דקמני צת אחת עשרה נבדקין
למעוטי קודם זמן הזה דלא צדקינן
ליה דאפילו ידע קטן הוא קמ"ל
למעוטי אחר זמן נמי אחת: **בודקין**
כל י"ב למה לי. הא תנא דמיוס א'
צמיס עשרה מתחילין לבדוק ואין
קיימין צלא דיקא עד יוס אחד צ"ג
אלמא כל י"ב הוי זמן דיקא:
היבא דצדקנא ל'. יוס קמאי דשמיס
עשרה: **ולא ידענא** להפלות. לפרס
לשם מי נדרה. ולישנא דקרא נקט
כי יפליא לנדרו [במדבר ו'] **לא סו נבדוק**.
וליוזקה צקטנא: **צמ** י"א כו' למה
לי. (ב' מדתנן ליה בודקין כל י"ב
שמעינן דמקמי הכי לא: הני מילי.
דמקמי הכי מוחזקין קטניס ולאחר
זמן מוחזקין גדוליס: **היבא** דלא
קאמרי אינהו. קודם הזמן יודעין
אנו ולאחר זמן אין אנו יודעין:
דצריס האמוריס כו'. דתינוק ממחר
להתחכס יותר מתינוקת: **לעונשין**.
וכגון דאייתי שתי שערות תוך הזמן
דאי לא אייתי אפילו לאחר זמן לאו
צר עונשין הוא ולאחר זמן אי אייתי
צ' שערות הוי גדול וצר עונשין:
כלפני הזמן. ולא ענשינן ליה ושמי
שערות הויא להו שומא: **וזאת** לפנים.
וזאת לשון נקבה כלומר רב חנינא
דשמיא לשון נקבה אמר לפנים כלומר
לפני זמן ולא טעוה להחליף דצריהס.
ל"א שמו (א' של רב דאמר כלפני
הזמן מובלע צביצת צישראל: **מסיב**
רב המנונא. קס"ד כדאמר לקמן
דרב המנונא משנה יתירה דייק דלא
איצטרך למתנייה כדפרכינן לעיל

והא דתני ליה תנא דמתני' למדק מניה לענין עונשין הא תוך הזמן כלפני הזמן דאי לענין נדרים לא כלפני זמן ולא כלאחר
זמן: **מגופא דמתני'** דייק. דלא מתוקמא אלא כשהציא שתי שערות ואפ"ה לא חשיב ליה גדול עד לאחר זמן. והשתא
ליכא למיפריך לידוק מרישא דהא לא דייק מידי דצין רישא וצין סיפא לגופא איצטרך לענין נדרים דלא תימא הני מילי היבא
דלא קאמרי אינהו אכל היבא דאמרי אינהו כו' כדאמר לעיל ומיהו מגופא דסיפא שמעינן דעד דמטו לאחר זמן צעינן יודע
להפלות ואס אינו יודע להפלות (ב' ואפילו הציא צ' שערות לאו איש הוא דניהוי נדרו נדר מחמת אישות צלא הפלאה: **קטן** הוא.
ואמאי נדרו נדר הא לאו צחוקת גדול הוא כל זמן שלא הציא צ' שערות ומפלא סמוך לאיש נמי לא הוי דהא אינו יודע לשם מי
נדר ומיהיבא מימי נדרו נדר: אלא לאו כשהציא. ומשום הכי נדרו נדר אע"ג דאין יודע להפלות דהא גדול הוא:

וטעמא

(א) נלעיל ע"א וס"ן.
(ב) כריסת סא. ע"ש שנת לה.
ע"ש עירובין יח. ע"ש.
(ג) צ"ב קה: (ד) [יצמות כ.],
(ה) [מינה ג.]:

תורה אור השלם

1. וכן יי אלהים את
הצלע אשר לקח מן האדם
לאשה וביאה אל האדם.
בראשית ב כב
2. וזאת לפנים בישראל
על האנקה ועל התמורה
לקח כל דבר שלה איש
נגילו ונתן לרעהו וזאת
התעודה בישראל:
רות ד ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב וי חנינה:
(ב) רש"י ד"ה צת י"א וי'
מדתני ליה: (ג) ד"ה וזאת
לפניס וי' ל"א שמו של רב
ר"צ ולי נראה ר"צ ורבי'
מנייה בגמטרי' צמ"ל
יול: (ד) ד"ה מגופא וי'
להפלות אפי':

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] גמ' וסימנין וזאת לפנים
צישראל. עין דרשת מהלכ"ח
דף פ ע"ה:

מוסף רש"י

נדרה נבדקין. אס ידעה
לשם מי נדרה לשם מי
הקדשה נדרה נדר (בבבדור ל
ד). נדרה קיימין. אינה
צריכה לידוק (ססו).
שקלעה. קלעת שער
(שרובין יח).

(א) קדושין טז: ע"ש, (ב) נלקמן מח: א, ויבמות יג, ד) (ז'ל רב גמא), (ס) רש"א מ"ו וע"ש, ו) (ז'ל לאו, ו) (נב"צ קנה, ד"ה איתמר וכו' האריזא צביאור יומן),

—————

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לגדר נדר נזיר להזיח לז';

במדבר ו ב

2. איש כי ידר נדר לז' או השבע שבועה לאסור אסור על גופו לא יחל דברו בקל היצא נפשו וזהו;

במדבר ו ג

—————

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' שמעון בן אלעזר היא דלמך: (ב) ד"ה הני מילי לענין חליצה דלז':

—————

גליון הש"ס

גמ' אבל מפיקרא לא. ע' לקמן ע"ב נ"מ ד"ה הלכס:

—————

הגהות בחר"ב

רנשבורג

(א) הש"י ד"ה הני מילי וכו' ולא אשכחן ליה לא מיישגן וכו'. כתיב וכו' כתיב סניב הכי"ף ביבמות סוף פרק ג"ש:

—————

לעזי רש"י

וירוא"ה. יבילת.

—————

מוסף רש"י

שומא. ורוא"ה גלע"ז ודרכה לנחמ נה שער (קדושין טז). ועודן בו. כשגיע ליי"ב ולא נשרו פלוגתא, אבל אם נשרו קודם י"ב לא פליג ר' יוסף, דלחננ"ל מילתא דלאו סימן הוי, ומנן י"ג שנה ויום אחד מודו רבנן דהוי סימן ופלוני נשרו (שם ע"י"ט).

ועמא. דחשיבי להו שערות ללחחר זמן הוא דגמרו למלתיה זין בשערות זין בשנים הא תוך הזמן חשבינן להו שומא דקטן הוא ולא מלית לרבווי מאיש: בן ט' שנים שהציא שערות שומא. ואפי' לר' יוסי צרבי יהודה ומנן ט' ועד בן י"ב ויום אחד פלוגתא: שומא. ורוא"ה בלע"ז.

והדר תני כו': מאי לאו סנאי היא. ואליצא דרבנן י"ג הוי תוך זמן לתינוק כדקתני צמתני': ורישא. דמשוית י"ג סימן: רבי היא. דלמחר בתנוקת הויא י"ג ללחר זמן: וסיפא. דמשמע שומא: ר"ש בן אלעזר (א). דלמחר י"ג צמיוקס הוי תוך זמן. בכל הכך מירובי מוקמינן תוך זמן כלפני זמן: **והוא שעודן צו.** כשהגדיל אבל נשרו צמיתים חגולאי מילתא דשומא הוי: **סמני לשמעא** דרצא צהאי יפלא.

דשמעת מיניה נמי תוך זמן כלפני זמן: **ממאנס והולכת.** ואין חוששין שמא הביאה צ' שערות דלפניו הביאה שומא ניהו והיינו תוך זמן כלפני זמן: **אינה ממאנס.** שמא הביאה ועכשיו הוי סימן דהא ללחר זמן הוא ואם יצמיה היא לא חשבינן לה גדולה לענין חליצה ואינה חוללת: **גדולה היא.** אם הביאה: וכי סימא **מספקא ליה.** אם הביאה אם לא הביאה הלכך מילאן לא דלמא הביאה וחליצה נמי לא שמא לא הביאה: **והא מיפפט פשיטא ליה לרבא.**

דכיון דהגיעה לכלל שנותיה דודאי הביאה: ה"מ **לענין (ג).** דאי אתיא למחלף ללחר זמן וצדקנו ולא אשכחן א' ליה (ד) מיישגן למימר גדולה היא ותחלוץ שהסימנין נשרו: **אבל לענין מילאן מיישגן.** שמא נשרו לחומרא וקנאה צביאה וצביא גט: **והא מיישגן קאמר.** ולא ודאי נשרו ומיישגן לחומרא משמע: **אלא לעולם.** אינה ממאנת דרצא צדלא דדקנהו הלכך מסתמא אמרינן כיון שהגיעה לכלל שנותיה ודאי אית לה ואינה צריכה צדיקה וצביא גט: **ולענין חילצה מיישגן גרסינן.** כלומר ולענין חליצה משום הכי אינה חוללת דמיישגן שמא לא הביאה סימנין, ודקשיא לך האמר רבא חזקה הביאה סימנין ל"ק כי אמר רבא חזקה למילאן דלא ממאנת מסתמא אבל לחליצה צביא צדיקה: **חוששין שמא נשרו.** ואם הגיעה לכלל שנותיה וצדקו ולא אשכחו לא ממאנת: **דקדשה סוך זמן.** יתומה מדעת אמה ואחיה לדעתה: **ובעל אחר זמן דאיכא ספיקא.** דאשת איש דאורייתא דצשעת בעילה דללחר זמן שמא הביאה והויא לה ציאה זו קדושין גמורין דהא גדלה ושוב אינה יולאה צמיון: **אבל מעיקרא.** דמני עברה שחא דחרמי סרי ולא בעל לא

חיישין שמא נשרו דהא לא הוו צה היכא דלא אשכחן אבל הביאה ודאי סימנין אע"ג דקדושי קמאי לא הוו קדושין אלא מדרבנן לא תקנו רבנן מילאן צדולה דלמא אחיא למאן הנבעלת תוך הזמן תינוק היודע להפליא: **ואבל את הקדשו:** לוקח. ואע"ג דצמילתא אחריתי לאו צר עושין הוא: **כי יפליא.** מיניה מרבינן [אמורה ג:] מופלא סמוך לאיש. מופלא יודע לפרש לשם מי נדר. סמוך לאיש שהוא סמוך לצא לכלל גדול דהיינו שנה אחת קודם זמן שהוא רחוי להציא שערות והיינו צמיונות כל י"ב וצמיונות כל י"ג: **ולא יחל.** אע"ג דצהאי קרא לא כתיב כי יפליא מ"מ כיון דנפקא לן מיניה יודוע להפלות הוי נדרו נדר קאי צבל יחל דהא כתיב [במדבר גן] איש כי יזור נדר וגו' ומופלא סמוך לאיש צכלל איש ומסין ליה ולא יחל דצרו:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

בן ט' שנים שהביא ב' שערות שומא. אי ל"ג ויום אחד אחי שפיר דלמילא חף כרבי יוסי ואי גרסינן ויום אחד מייירי צלין עורן צו צשנת י"ג דמודה רבי יוסי צנשרו: **קמנדה** בל"ב שנה ממאנת. להך לישנא אין להוכיח דמוך זמן כלפני זמן דהא ממאנת היינו

צדקו ולא אשכחו או כמו שמעמיד צמסקנא דלא צדקו אבל היכא דאיכא שערות מליזו למימר דהוי לללחר זמן ואינה ממאנת ומ"מ נראה דהלכה דמוך זמן כלפני זמן דמ"ד לללחר זמן איתותצ לעיל ור"ג דלמחר לעיל נמי כתנאי דחי ליה הש"ס וגם

צלישנא קמא פסיק רצא צהדיא דמוך זמן כלפני זמן: **אבר' החליצה בעיא** בדיקה. מימה דרצא צבר הכא דאינה חוללת עד שתהא גדולה וצפ' התקבל (גיטין דף סה). אמר רצא ג' מדות בקטן הגיע לעונת נדרים נדרו נדר וכנגדו בקטנה חוללת משמע דקטנה צהגעת לעונת נדרים ידיה חוללת דהיינו צת י"א ויום אחד פירש כנגדו צקטנה היינו צת י"ב שנה ויום אחד דקטן ולא נהירא ומפרש ר"ת דהתם רצא חליצה דר' יוסי דקאמר קטנה חוללת וקמ"ל דדוקא כשהגיעה לעונת נדרים וכן משמע צפרק מלות חליצה

(ביבמות דף קה): דלמחר מדצרי ר' יוסי ולמד קטנה חוללת צפעטות כצת שית וכצת צבע דלזו היא צת כוונה לחליצה ורצא אמר עד שתגיע לעונת נדרים פירוש לרבי יוסף והילכתא עד שתציא צ' שערות וכל זה מדצרי רצא ועוד י"ל דהתם צפ' התקבל (גיטין דף סה). גרסינן רצה דהא קאמר התם ולמכור צנכסי אציו עד שיהא בן כ' שנה ואילו רצא אית ליה צפרק מי שמת (צ"ב דף קה). דלמכור צנכסי אציו עד שיהא בן י"ח וכן לרין להיות עד צספריס ולא כספריס דגרסי התם איפכא דלמוכח סוגיא דהתם: (א)

תחלוץ וכי תימא מספקא ליה ומי מספקא ליה והאמר רבא (ג) קמנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין ה"מ בסתמא י' אבל הכא דבדקו ולא אשכחו לא אי הכי תמאן חוששין שמא נשרו (ג) הניחא למ"ד חוששין אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר דאיתמר רב (ד) פפא אמר אין חוששין שמא נשרו רב פפי אמר חוששין הני מילי לענין חליצה אבל לענין מילאן חוששין שמא נשרו והני מילי הויא חוששין בעלמא למילאן אבל לחליצה בעיא בדיקה אמר רב דימי מנהדרעא רבא חזקה למילאן אבל לחליצה בעיא בדיקה אמר רב דימי מנהדרעא והלכתא חוששין שמא נשרו והני מילי היכא דקדשה בתוך זמן ובעל ללחר זמן דאיכא ספיקא דאורייתא א' אבל מעיקרא לא אמר רב הונא הקדיש ואכל לוקה שנאמר י' איש כי יפליא לגדור (ז) ולא יחל דברו כל שישנו בהפלאה ישנו בכל יחל וכל שאינו בהפלאה אינו בכל יחל מתיב רב הונא בר יהודה (ח) (לרבא) (א) לסועי לרב הונא לפי

עלה דמכילא איתמר ומתוך מעשה שבא לפניו: פ"ח א ב ג ד מ"י פ"ב מה' אבות הלי"ם ויהי"טן סמג עשין כ טו"ש ע' אה"ע סימן קנה טע"י ד' ונסומן קסו טע"ג ג: פ"ח ה מ"י טס הלי"א ופי"א מה' גירושין הלי"א סמג טס טו"ש ע' אה"ע סימן קנה טע"ף ז' ונצ"ר אלפס יבמות פ"י"ג דף מן: צ ז ח ט מ"י פי"א מה' גירושין הלי"ד סמג עשין ג טו"ש ע' אה"ע סי קנה טע"ף י' ונצ"ר אלפס טס: צא ט מ"י טס הלי"א טו"ש ע' טס טע"י כ ונצ"ר אלפס טס:

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

